

HOIDKE END JA OMA LÄHEDASI

NR 3
MÄRTS
2021

Lääne-Nigula valla ajaleht

Lääne-Nigula vald tunnustas vabariigi 103. aastapäeva puhul oma ettevõtlikke ja tublisid inimesi!

Sel aastal nimetas vallavolikogu Lääne-Nigula valla aukodanikuks neli väga tublit ja väarikat inimest:

AILI NÕUPUU

sotsiaalvaldkonnas pühendumise ja hoolivusega tehtud elutöö eest.

VIIVE ERNESAKS

Nõva kandi kultuuritegevuse pikaajalise eestvedamise, positiivse maine kujundamise ning Peraküla Teatri loomise ja arendamise eest.

LAINA BELOVAS

Noarootsi gümnaasiumi arendamise, valla hea maine kujundamise ning Eesti Vabariigi haridustöötaja elutööpreemia pälvimise eest.

JAANUS MÄGI

pikaajalise tulemusliku töö eest Taebla kooli direktorina ning Lääne-Nigula valla ja Läänemaa haridusvaldkonna arendamise eest.

Lääne-Nigula valla teenetemärgi pälvivad:

Ülle Schönberg, pikaajalise pühendunud töö eest rannarootsi kultuuritraditsioonide arendamisel ning Noarootsi kultuurielu korraldamisel

Eve Tamm-Hinno, Oru piirkonna kogukonnaelu arendamise, ajaloomaterjalide kogumise ning talletamise eest

Ülle Heinleht, pikaajalise Nõva kandi eakate vabaajategevuste korraldamise eest

Tiina Proosväli, tänuväärse pühendunud töö eest perearstina Noarootsi ja Nõva piirkonnas

Maiu Kallas, Palivere piirkonna ettevõtluse ja kogukonnaelu edendamise eest

Hiie Tiisler, tänuväärse pühendunud töö eest perearstina Martna ja Kullamaa piirkonnas

Villu Jerve, pikaajalise pühendunud töö eest elamumajanduse valdkonnas Taebla piirkonnas

Mati Kallemets, pühendunud ja sihikindla töö eest Palivere Turismi- ja Spordikeskuse arendamisel

Toivo Paas, pikaajalise ettevõtluse arendamise eest Palivere piirkonnas

Kalle Saar, tänuväärse töö ja isikliku eeskuju eest Taebla piirkonna arendamisel

Indrek Loorens, Linnamäe Lihatoostuse eduka laiendamise ja arendamise eest

Silvi Rehkal, pikaajalise Ohtla kogukonna koostöö eestvedamise eest

Meelis Tomson, olulise panuse eest täiskasvanute vabaaja tegevuste mitmekesistamisel

Helve-Marge Ütsik, pikaajalise rahvusliku käsitöövaldkonna edendamise eest

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta haridustegu“ anti sel aastal innovaatilise mänguvahendi „Puuto“ leiutamise eest, Taebla lasteaia leiutajatele, **Loore Vaarmets, Grettel Rodima, Karl Rohtla, Kertu Rohtla**, õpetaja **Helle Ilumäe**

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta noor“ tiitli pälvis isikliku eeskuju ja pühendunud tegevuse eest Noarootsi gaidide juhendaja **Sandra Piir**

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta ettevõtja“ pälvis **Aivar Oruste**, olulise tegevuse eest kaubandustegevuse korraldamisel maapiirkonnas

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta sporditegu“ sai pikaajalise traditsiooniga spordiürituse Martna Matt korraldamise eest, **Spordiklubi Martna ja Tiit Seiton**

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta kultuuritegu“ pälvis kontsert-etenduse „Aasa Riksi Õuebluus“ korraldamise eest **Holster Klubi ja Vahur Lauri**

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta tegu“ tiitli pälvis Taebla uue koolihoone rajamise eest, **Taebla Kool ja Jaanus Mägi**

„Läänemaa tunnustab“, mida korraldavad Sihtasutus Läänemaa ja Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp, said maakondliku tunnustuse mitmed meie valla tublid inimesed ja organisatsioonid: Läänemaa noorsooalvaldkonna edendaja, **Mai Jõevee**

Kultuurkapitali 2020. aasta spordipreemiad pälvisid **Tiit Seiton, Mati Kallemets ja Igor Nudelman**

Kultuurkapitali 2020 aasta kultuuripreemiad pälvisid **Viivika Orula ja Ingrid Kesler**

Läänemaa Kultuuripärl 2020 on **Anti Nöör**

Läänemaa Aasta Isa 2020 on **Talis Gilden**

Läänemaa Aasta küla 2020 on **Soolu küla**

Läänemaa Vedur 2020 tiitli pälvisid **Palivere Priitahtlikud Pritsumehed**

Suur tänu kõigile, teie ettevõtlikkus, pühendumus, hoolivus ja isiklik eeskuju toob igapäevaselt meie kõigi elukeskkonda palju lisaväärtust ja kauneid hetki!

Suur tänu kõigile teile, kes te märkate ja erinevatele konkurssidele kandidaate esitate!

Volikogu nimetas neli valla aukodanikku

Neeme Suur, vallavolikogu esimees

Paraku, hoolimata ponnistustest, olukord viiruse levikuga muutub üha halvemaks. Ka Lääne-Nigula vallavolikogu näitas üles vajalikkust ettevaatust, ja veebruarikuu istung peeti Skype-s. Õnneks sujus tehnilisest küljest kõik kenasti ja volikogu sai teha oma tööd.

Päevakorra esimeste punktidenä võeti ette tervet maakonda puudutavad küsimused. Istungil osales ka SA Lääne-maa juhataja Anu Kikas, kes oli kahes esimeses päevakorrapunktis põhi-ettekanjaks.

Kõigepealt muudeti, peajasjalikult Haapsalu taotlusel, maakonna arengu strateegiat. Muudatus käsitles eelkõige Haapsalu külastus- ja turismiobjekte ja nendega seotud parkimisprobleemide lahendamist ning samuti

Haapsalu veekeskuse renoveerimist. Samuti laiendati seda arengu strateegia punkti, mis puudutab vabatahtlike päästekomandode hoonete rekonstrueerimist ja ehitamist. Volikogu liikmed kiitsid muudatused heaks ja maakonna arengu strateegia täiendamine kinnitati ühel häälel.

Teise punktina, mis samuti tervet maakonda puudutas, volitati SA Lääne-maad koostama maakonna ühtset jäätmekava. Eelmine jäätmekava sai koostatud aastal 2016 ja ka tookord tegid Läänemaa omavalitsused ühise kava jäätmemajanduse korraldamiseks.

Lisaks jäätmekavale peab omavalitsusel olema ka jäätmekorralduse eeskiri. See on juba täpsem dokument ja on igal omavalitsusel endal olemas. Lääne-Nigula jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud 2018. aastal. Volikogu liikmetel vastuväiteid ei olnud ja SA Läänemaaale sai volitus antud.

Kolmanda päevakorrapunktina otsustas volikogu omistada valla aukodaniku tiitli ja valla vapimärgi neljale tuntud ja lugupeetud inimesele. Aukodaniku tiitel omistati Viive Ernesakale, Aili Nõpuuule, Jaanus Mägilale ja Laine Belovasilale. Päevakorrapunkti menetlus põhjustas päris palju arutelu. Nimelt näeb valla tunnustamise kord, et üldreeglina nimetakse kuni kolm

aukodanikku aastas. Kultuurikomisjon tegi ettepaneku tiitel omistada kahele kandidaadile. Volikogu esimees tegi ettepaneku seekord rakendada erandit ja omistada aukodaniku tiitel kõigile neljale nominendile.

Volikogu liige Marek Topper tegi ettepaneku kõigepealt määrata volikogu poolt kindlaks välja antavate tunnustuste arv ja seejärel viia läbi isikuhääletamine. Kolm konkureerivat ettepanekut pandi ka hääletusele ja 19 poolthäälega võitis ettepanek omistada seekord aukodaniku tiitel kõigile neljale väarikale nominendile. Päevakorrapunkti lõpuks tõdes volikogu, et selleks, et edaspidi vältida pikki arutelusid sellisel teemal, tuleks valla tunnustamise korda täpsustada. Selline tegevus ka volikogu tööplaani lisati.

Neljanda päevakorrapunktina otsustas volikogu anda Liivi kool-seltsimaja MTÜ-le Liivi Kogukonnajamaja tasuta kasutamiseks, tähtajaga 7 aastat. Liivi Kogukonnajamaja MTÜ soovib kasutada seltsimaja ruume suurusega 456,9 m² kogukonna teenuste osutamiseks. Seltsil on plaanis avada väike pagarikoda, kunsti ja käsitöö õpitoad ning pakkuda kogukonnale erinevaid pärimuslike tegevusi. Liivi Kogukonnajamaja MTÜ soov on parendada küttesüsteemi, paigaldada päikesepatareid ja remontida teisel korrusel

5 tuba projektitoetuste abiga. Viienda ja kuenda päevakorrapunkti raames tegeles volikogu karjääride ja kaevandamise küsimustega.

Kõigepealt, kaevandaja ettepaneku ja kohalike elanike läbirääkimiste tulemusena muudeti leebemaks valla seisukohta Jaakna II liivakarjääris kaevandamise asjus. Esialgses kooskõlastuses Keskkonnaametile oli vald pannud tingimuseks, et tööd karjääris saavad toimuda vaid tööpäeviti, 08.00 kuni 18.00. Nüüd muudeti ajalist piirangut leebemaks ja see kõlab nii: „Purustus-, sõelumis- ja sorteerimistööd karjääris on lubatud tööpäevadel (esmaspäevast reedeni) kell 07.00 kuni 19.00“. Kuivõrd selle kompromissiga jäid rahule nii kaevandaja, kui ka lähim naaber, siis oli ka volikogu seda meelt, et selline leevendus teha.

Seejärel andis volikogu arvamuse Lakenõmme III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Volikogu pidas eelnõus toodud tingimusi piisavateks. Küsimusi esitati tolmutõrje kohta karjääri viival teel. Lõpuks kiitis volikogu eelnõu heaks.

Volikogu istung jätkus informatiivsete punktidega. Ettekandegale eelmise aasta töö kohta esinesid volikogu majandus- ja planeerimiskomisjoni esimees Einar Pärnpuu ja hariduskomisjoni esimees Oliver Tammemägi. Mõlemad ettean-

ded võeti teatavaks ja tänati komisjone tehtud töö eest. Seejärel kandis vallavanem ette informatsiooni vallavalitsuse poolt. Jutuks oli et Riigikohus ei võtnud hr Kotkase kaebust Ramsholmi sundvalduse teemal arutusse, ehk ringkonnakohtu otsus on jõustunud, volikogu on teinud õige otsuse. Vallavanem rääkis ka, et COVID-19 seonduv on endiselt tõsine ja et Österby sadamahoone kasutusse andmise hange on läbi, leping on veel sõlmimata. Vallavanem rääkis ka et tegeletakse projektidest vahendite taotlemisega ja et Niibi raba kaevandamise osas on külaselts ja Kekkila jõudnud kokkuleppele. Juttu oli ka Nõva kooli järelevalvest. Vallavanemale esitatud küsimused puudutasid Oru Kultuurisaali ehitamist ja tänavavalgustuspunktide väljaehitamist ja Nõva kooli järelevalve olukorda.

Istungi lõpuks tõdeti, et väga tõenäoline on, et ka järgmine, märtsi volikogu istung tuleb tõenäoliselt korraldada elektrooniliselt. Turvalisus eelkõige!

Hea valla rahvas! Olge terved, hoidke ennast ja teisi! Kõigile kes on haiged – kiiret paranemist!

Volikogu istungite protokollid on kättesaadavad valla koduleheküljel.

Head vallaelanikud,

Lääne-Nigula vald on väga heas seisus ja oleme ka Eestis eeskujuliku mainega.

Me oleme ühinemisprotsessi edukalt läbinud, käivitanud ja elu viinud või viimas suuri projekte, oleme vaielnud, kuid saavutanud olulistest küsimustest omavahel konsensuslikud kokkulepped ja need ellu viinud. Kõik kogukonnad on olnud tasakaalustatult hoolitud ja arendatud.

Oleme seisnud kogukondade huvide eest tuuleenergia eriplaneeringu, Niibi raba ja Ramsi tee avalikkusele avamise osas.

Esimest korda üle 20 aasta pöördus meie elanike arv kasvule.

7 aastat vallavanemana on pikk aeg ja tunnistan, et vaatamata kellaajale ja nädalapäevale olen tahtnud oma tööd teha ikka sära silmis. Paljuski ka isikliku elu arvel. Täna ma tunnen, et ilma särata ei saa seda tööd teha ning vaja aega taastumiseks, enda ja pere jaoks. Seetõttu otsustasin alates 15. märtsist lahkuda vallavanema ametikohalt.

Ma ei jäta Teid maha, jätan oma kohustuste täitmist volikogus, olen endiselt nõu ja jõuga abiks. Ka oma elu olen sidunud Läänemaaga ja toimetan siin edasi olles kogukondadele nõuks ja abiks.

Mikko Lõhmus

Head ettevõtjad,

Lääne-Nigula Vallavalitsus kuulutab välja voo-ru taotlemaks rahastust Lääne-Nigula valla ettevõtluskeskkonna arendamisele suunatud projektidele.

Taotluste esitamise tähtaeg on 5. aprill 2021.

Taotlused koos vajalike lisadega tuleb esitada digitaalselt allkirjastatuna Lääne-Nigula Vallavalitsuse e-posti aadressile vv@laanenigula.ee

Toetust antakse järgmisteks tegevusteks: 1. Messi- ja laadatoetus toetamiseks osalemist väljaspool Lääne-Nigula valda toimuvatel messidel ja laatadel. Toetuse suurus kuni 1000 eurot ühe taotleja kohta aastas. Omafinantseering vähemalt 50%.

2. Juurdepääsuteede korrastamise ja ruumide kohandamise toetus toetamiseks avalikult teelt ettevõtja äri- või tootmishooneni kulgevate juurdepääsuteede korrastamist või ettevõtja käsutuses olevate ruumide korrastamist. Toetuse suurus kuni 5000 eurot ühe taotleja kohta kalendriaastas. Omafinantseering vähemalt 50%.

3. Võrkudega liitumise toetus toetamiseks äri- või tootmishoonete liitumist võrguettevõtja (vesi- ja kanalisatsioon, elekter, side sh andmeside) taristuga või olemasoleva taristu läbilaskevõime suurendamist või uute vee- ja kanalisatsioonirajatiste ehitamist piirkonnas, kus puudub võrguettevõtja. Toetuse suurus kuni 5000 eurot ühe taotleja kohta kalendriaastas. Omafinantseering vähemalt 50%.

4. Toetus seadmete soetamiseks toetamiseks ettevõtjat selliste seadmete hankimisega, millega valmistatakse toode või osutatakse teenus, mida piirkonnas või Lääne-Nigula vallas ei tehta või pakuta. Toetuse suurus kuni 5000 eurot. Omafinantseering vähemalt 50%.

Lisainfo ja taotlemiseks vajalikud dokumendid on saadaval Lääne-Nigula valla kodulehel: <https://www.laanenigula.ee/tule-meile-ettevotjaks>

Seoses Covid-19 laialdase levikuga toimub sotsiaaltöötaja vastuvõtt vaid eelneval kokkuleppel.

- Nõva ja Noarootsi piirkond – Sotsiaaltöö spetsialist Maire Koppelmaa tel 518 7159
- Risti ja Oru piirkond – Sotsiaaltöö spetsialist Kaia Laas tel 5341 6266
- Taebla ja Palivere piirkond – Sotsiaaltöö spetsialist Maarika Maripuu tel 526 8113
- Kullamaa ja Martna piirkond – Sotsiaaltöö spetsialist Heidy Koch tel 5620 4344

Muude probleemide või küsimuste korral saate pöörduda Sotsiaalhoolekande osakonnaja juhataja Tuuli Variku poole tel 5919 4936.

Jätakuvalt on võimalus tellida toidu- ja tarbekaupu ning ravimite kojukannet telefonil 5302 3163.

Kui märkate abivajajat, siis võtke julgelt ühendust sotsiaalhoolekande osakonnaga. Aitame aidata!

Haridusstipendiumi taotlemise konkurss

Lääne-Nigula Vallavalitsus kuulutab välja konkursi haridusstipendiumi taotlemiseks. Stipendiumi eesmärgiks on toetada Lääne-Nigula valla õpilaste ja üliõpilaste enesetäiendust ja arengut ning tunnustada valla noorte haridusteed. Stipendiumi saab taotleda

- üldhariduskooli õpilane,
- kutseõppe õpilane,
- bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes õppiv üliõpilane, kes on eelmise aasta lõpu seisuga rahvastikuregistri järgne Lääne-Nigula valla elanik. Haridusstipendiumi taotlemiseks tuleb esitada Lääne-Nigula Vallavalitsusele.

• isiklik avaldus koos stipendiumi taotlemise põhjendusega. Alla 18-aastast isikut esindab stipendiumi taotlemise ja saamisega seoses tema vanem või seaduslik esindaja,

• õpingutulemuste väljatrükk,

• juhendaja soovituskirj.

Stipendiumi taotluse esitamise tähtaeg on 31. märts 2021. Taotlused palume esitada vallavalitsuse e-posti aadressil vv@laanenigula.ee või postiga, aadressil Haapsalu mnt 6, Taebla alevik, Lääne-Nigula vald, 90801 Lääne maakond. Info: kaie.talving@laanenigula.ee, tel 472 4654. Stipendiumi maksimise tingimused ja kord: <https://www.riigiteataja.ee/akt/411042018024>

Üksi elava pensionäri toetuse saamiseks peab aprillist kuni septembri lõpuni vastama kolmele tingimusele

- Selleks, et saada oktoobris 115 euro suurust üksi elava pensionäri toetust, peavad 1. aprillist kuni 30. septembrini olema täidetud kolm tingimust. Toetust makstakse neile, kes on vanaduspensionieas, elavad rahvastikuregistri andmetel üksi ja kelle vanaduspension on alla 636 euro kuus.

- Üksi elamise faktil on siiski ka erandeid. Toetust on õigus saada ka eestkostjatel ning eestkostetavatel, hooldekodude elanikel ning inimestel, kes vastavad toetuse saamise tingimustele, kuid kellega samale aadressile sisse kirjutatud inimene viibib hooldekodus. Andmed hooldekodus viibimise kohta saab sotsiaalkindlustusamet otse hooldekodudelt.

- Kõigile, kelle andmed vastavad toetuse saamise tingimustele, maksab sotsiaalkindlustusamet toetuse automaatselt välja koos oktoobrikuu pensioniga. Kui pensionär ei vasta mingil põhjusel sel aastal üksi elava pensionäri toetuse saamise tingimustele, tekib tal järgmine võimalus saada toetust

Avatud on MTÜ Noarootsi Tuuleenergia 2021 a. projektitoetuste taotlusvoor. Taotluste esitamise tingimused ja vormid on kättesaadavad valla kodulehel <https://www.laanenigula.ee/noarootsi-tuuleenergia-mtu>.

Taotluste esitamise tähtaeg on 15.04.2021. Taotlused saata e-posti aadressile noarootsi@laanenigula.ee. Projektitoetust saavad taotleda Noarootsi piirkonnas tegutsed mitte-tulundusühigud.

Noarrootsi osavald 2020-2021

Aivo Hirmo

Noarrootsi osavallavanem

Kuigi aasta kokkuvõtteid on tavaks teha aasta lõpul, siis ehk on lubatav vaadata korra tagasi väikse viitajaga eelmisele aastale ja anda ülevaade ka selle aasta plaanidest Noarrootsi osavallas.

Suurimaks kordaminekuks tuleb kindlasti pidada Umbaia elamuarenduse elluviimist Österby ja Pürksi küla piiril. Meeldetuletuseks niipalju, et otuse seal krunt võõrandada tegi Noarrootsi vallavolikogu juba 2013. aastal, kui Maa-amet plaanis selle oksjonile panna. Seepeale tõstis Maa-amet hinna neli korda valla jaoks ja tehing jäi katki. Nüüd õnnestus Umbaia kinnistu ikkagi 2018. aastal hea hinnaga metsafirmalt osta, teha detailplaneering, välja ehitada tee ja elektri liitumine tänu covid investeeringutoetusele ning eelmisel aastal ka kõik 14 krunti maha müüa. Praegu on juba osadele kruntidele väljastatud projekteerimistingimused, nii et loodetavasti hakkavad ka elamud kerkima ja tulevad uued püsielanikud. Mõnevõrra oli üllatuseks, et huvi kruntide vastu oli suur, sest risk, et need seisma

jäävad, oli päris kõrge. Siin arvatavasti tuli appi ka covid, nii et mõnes mõttes võib viirust vaadata ka kui regionaalpoliitilist meedet, mis suunab investeeeringuid ja inimesi linnast maale. Teine suurem projekt on Österby sadamahoone ehitus, mis algas eelmise aasta lõpul ja valmis 2021. a jaanuari lõpuks. Hetkel on pooleli läbirääkimised võimaliku hoone rentnikuga. Eesmärgiks on, et sadam hakkaks tööle kogu poolsaare kultuuri-, majandus- ja turismitegevuse elavdajana. Esimesed suuremad õiguse vallale neeme tippu avaliku juurdepääsu tagamiseks. Liigume edasi, et värv saaks eemaldatud, sealjuures ei saa välistada mingeid uusi vaidlustusi. See otsus on pretseendiks Eestis, samas näitab, kui vaevanõudev on kunagiste oman-

Selle aasta algul sai lõpu ka pikk Ramsi neeme tippu kohtusaaga, kui Riigikohus ei võtnud menetlusse edasikaebust ja seega jäi jõusse ringkonnakohtu otsus, mis andis õiguse vallale neeme tippu avaliku juurdepääsu tagamiseks. Liigume edasi, et värv saaks eemaldatud, sealjuures ei saa välistada mingeid uusi vaidlustusi. See otsus on pretseendiks Eestis, samas näitab, kui vaevanõudev on kunagiste oman-

direformi käigus tegematajätmistest korrigeerimine.

Väga positiivne on, et Pürksis taasavati eelmise aasta lõpus toidupood ja kõrts.

Hea meel on, et eelmisel aastal toimusid traditsioonilised ja uued üritused nagu Noarrootsi kohvikuteõhtu, saunaralli, Hara sadama päev, külade mängud, mitmevõistlus, rannikumatk, suvelõpulaat ja muud. Vaatame kuidas sel aastal läheb, mõni üritus on juba kahjuks ära jäänud.

Suurimaks tähtpäevaks eelmisel aastal oli Noarrootsi koolihariduse juubelite (Noarrootsi kooliharidus 350, Pürksi Rahvaulikool 100, Noarrootsi Kool 90 ja Noarrootsi Gümnaasium 30) tähistamine. Sel puhul avati Hariduspüu monument koolimaja ees. Äramärkimist väärib fakt, et veebruaris külastas Noarrootsit Rootsi parlamendi Riksdagi esimees Andreas Norlén.

2020. aastal õnnestus Eesti-Läti Interreg programmi toel korrastada ja tähistada infotahvlitega militaarpärandi turismiobjektid: Kudani piiripunkt, Spithami radarijaam, Osmussaare tulejuhtimistorn, soomustornid ja õhutõrjepatareid. Sel aastal saime toetust

Leader programmist, mille abil on plaanis varustada kõik Noarrootsi ajaloolised rannarootsi külad infostendidega, mis annavad eesti, rootsi ja inglise keeles ülevaate küla ajaloost. Koostöös Riguldi/Noarrootsi kodukandühinguga on plaanis täiendavad infotahvlid 5 piirkonna kohta. Tänu Riguldi/Noarrootsi kodukandühingu toetusele korrastasime ja taastasime eelmisel aastal Rooslepa vana kalmistu metall- ning kiviristid.

2020. a tehti veel järgmisi suuremaid remonttöid: lasteaiatualeti, rühmaruumi põrand ja panipaiga rekonstrueerimine, sotsiaalmaja tubade remont ja kahe trepikoja välisuste vahetus, koolihoone klassiruumide ja valgustuse rekonstrueerimine, õpilaskodu siseviimistluse uuendamine, tänavavalgustuse lampide asendamine LED valgustitega.

Teedest remonditi 2020. aastal 4,3 km kruusateid ja mustkatte sai 1,9 km teid.

2021. a ongi Noarrootsis investeeritud mõttes märkimisväärseks teedesse investeerimise aastaks. Plaanis on investeerida teedesse kokku ligi 400 000 eurot, lisaks täiendavalt ma-

jandusministeeriumilt saadud 63 000 eurot Österby objektite jaoks. Summa on suur tänu sellele, et saame kasutada teede remondiks Umbaia kruntide müügist laekunud raha. Vastavalt teehoiukavale on 2021. a plaanis viia mustkatte alla ca 10 km teid, rekonstrueerida ca 7 km kruusateid, lisaks korrastada Pürksi korrumajade vahelist asfaltkatet.

Ära tasub veel märkida, et riigi poolt saavad mustkatte ammoodatud Hara tee ja Hara-Kudani tee ning Spithami riigitee.

Lisaks teedele on väiksemas mahus plaanis investeerida sel aastal Sutlepa vabaajakeskuse põrandaremonti, Pürksi raamatukogu küttesüsteemi uuendamisse, koolihoone sillutise, klassiruumide põrandate ja valve-signalisatsiooni uuendamisse, spordiväljakutesse ja mänguväljakute uuendamisse, sotsiaalmaja korterite remonti, bussipeatuste valgustusse jm väiksematesse remonditöödesse.

Loodetavasti taandub lõpuks ka viirus ning saame ellu viia planeeritud üritused. Seniks soovin, et jätkuks positiivset meelt ja kõik jääksid samas covid negatiivseks.

Noarrootsi Kaitseliit ja Eesti Vabariigi 103. aastapäeva tähistamine

Erkki Tuul, Noarrootsi kaitseliitlane

Tänane viirustest tingitud olukord, kus paljud igapäevaseks harjunud tegevused on meie jaoks peatunud või edasi lükatud, paneb tõsiselt mõtlema sellele, kui habras on meile meie igapäevane mugavustega harjutud elu. Samuti kiputakse ka unustama, kui habras on meie vabadus ja julgeolek meie ümber. Võib olla paljud lugejad veel ei tea, aga Noarrootsi poolsaarel on olemas nüüd oma väike Kaitseliidu rakuke, kes püüab koos teiste vabatahtlike jõustruktuuri üksustega (vabatahtlik pääste ja abipolitseinikud) seda julgeolekut rohkem tagada.

Kaitseliit on ainulaadne organisatsioon, mis suudab pakkuda nii sõjalist turvavaipa, kui vajadusel toetada sisejulgeoleku tagamist nii aktiivse tegevuse kui ennetusega. Noarrootsi on paraku olnud senini Kaitseliidu oma üksuseta, ent oleme kogenud, et potentsiaali ja huvi on. Näiteks oleme juba korraldanud Noarrootsi lasteaias ja põhikoolis Kaitseliitu ja Kaitseväge tutvustavaid õppepäevi. Kaitseliidu Lääne maleva Risti malevkonna poolt on käidud Noarrootsis saunarallil „Kaitseliidu sauna“ korraldamas ja mitmendat aastat on Noarrootsi suvelõpulaadal esindatud nii Kaitseväge kui ka Kaitseliidu Lääne malev tehnika ja relvastuse näitusega. Alates 2020. aasta novembrist on Kaitseliidu Lääne malev asunud Noarrootsis olevate vabatahtlikega moodustama päris oma üksust. Kaitseliit on brigaadikindral Riho Ühtegi ajal võtnud suuna tagasi territoriaalsetele üksustele. See tähendab, et oma kodukohas elavad kaitseliitlased moodustavad oma üksuse, et võimalusel jääda seda piirkonda kaitsma erinevate ohuolukordade ajal. Noarrootsi inimeste kaitsmine ja piirkonna julgeolek ei ole ainult Kaitseväge ja Politsei asi, vaid Kaitseliidu Lääne maleva Risti malevkonna Noa-

rootsi üksuse liikmete huvi ja asi. Kõik teame, et lapsed, see on meie tulevik, nii arvame me seda ka Kaitseliidus. Tänane laps on homme Eesti kodanik, kes võiks tunda huvi oma kodukoha turvalisuse vastu juba täna. Kaitseliit on toetanud läbi aegade noorte tegevust läbi oma noorteor-ganisatsioonide ning andnud riigikaitseõpetust gümnaasiumites. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde tegevused saavad olla üheks toetavaks õppevormiks ja vaba aja sisustamiseks täna-tele Noarrootsi põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele. Kui noored ja lapsed, kes üle Eesti Noarrootsi kooli tulevad ja oma Kaitseliidu alast tegevust jätkata soovivad, siis andke sellest teada kooli huvijuhtidele. Nii saame kooli või gümnaasiumi juurde luua rühma, kus leiame tegevust koolinädala õhtutel ja miks mitte sõita üheskoos oma koolikaaslastega ka laagrisse. Sama kehtib ka uute soovijate puhul. Selle aasta Vabariigi aastapäeval algatas Noarrootsi rühm uue traditsiooni. Heiskasime päikesetõusul Pürksi keskväljakul hümnid saatel lipu. Laulsime koos pealtvaatajatega

täiest hingest, et seda oleks kuulda ka kaugemates küladesse. Lipu heiskas Kaitseliidu Noarrootsi üksuse esimene kaitseliitlane. Pärast lipu heiskamist pidasid tervituseks kõnesid nii Kaitseliidu Lääne malev, Noarrootsi osavallavanem, kui Noarrootsi kogudus. Noarrootsi osavallavanem hr Aivo Hirmo tõi oma kõnes välja, et praegune aeg meenutab justkui sõjaaega, kus igapäev ootame uudised „rindelt“, kus tuuakse välja kui palju on „surnuid, haavata saanud ja vaenlasega võitlejaid“. Pärast väikest pidulikku kiluvõileiba käisime ka koos Noarrootsi Vabadussõja võidusamba juures Hosbys, kus küünalde süütamisega ja mälestuspalvusega meenutasime Vabadussõjas langenud noarootslasi. Vaatamata viirusest tingitud olukorrale, oli meeleolu 24. veebruaril hommikul Noarrootsis pidulik ja ülev, õhus oli isegi kevade märke. Kui nüüd tekis lugedes huvi ja soovid liituda Kaitseliidu Lääne maleva Noarrootsi üksusega, siis kirjutage erkki.tuul@gmail.com või maleva personalispetsialistile Katrin Reede katrin.reede@kaitseliit.ee.

Teade Osmussaare siderajatiste ja ehitiste ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) teatab Osmussaare siderajatiste ja ehitiste ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest.

Kavandatavaks tegevuseks on riigikaitsealsetel eesmärkidel Lääne-Nigula valda Osmussaarele rajatav antennisüsteem ning sellega seotud ehitised – kolm väiksemamõdulist hoonet ning hajajaam elektri kohapealseks tootmiseks. Lisaks kavandatakse Osmussaarele kolme väiksemamõdulist hoonet ning elektri kohapealseks tootmiseks hajajaama, mis hõlmab päikeseparki ja kahte väiketoolikut. Osmussaare siderajatiste ja ehitiste ehitusprojekti KMH programmiga saab tutvuda avaliku väljapaneku jooksul **05.03-25.03.2021**. Dokumendid on kättesaadavad TTJA kodulehel (www.ttja.ee – ettevõttele ja organisatsioonile – ehitised ja ehitamine - keskkonnamõju hindamisega seotud teated) või TTJA dokumendiregistris (www.ttja.ee) registreerimise nr 16- 6/20-09624-308. KMH programmi kohta ettepanekud, vastuväited ja küsimused on võimalik esitada avaliku väljapaneku lõpuni kuni 25.03.2021 saates kirja TTJA e-posti aadressile info@ttja.ee või postiaadressile Endla 10a, Tallinn 10142.

Seoses riigis kehtestatud piirangutega Covid 19 leviku tõttu, toimub **avalik arutelu veebikeskkonnas, Zoom Meeting, 30. märtsil 2021 algusega kell 15.00**. Aruteluga saab liituda TTJA kodulehel (keskkonnamõju hindamisega seotud teate rubriigis) vastaval teatel oleva lingi kaudu.

Palume eelregistreerida e-arutelule, edastades e-kiri aadressile arutelu@ttja.ee või helistades telefoninumbri 667 2004 hiljemalt **29.03.2021**. Isikul, kellel puudub arvuti ja interneti kasutamise võimalus, kuid soovib arutelul osaleda, palume teada anda hiljemalt 25.03.2021 otsustaja kontaktisikule, helistades telefoninumbri 667 2004, kes annab täpsemad juhised, kuidas on võimalik arutelul osaleda. KMH osapooled: Otsustaja: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, kontaktisik Liina Roosimägi, e-post: liina.roosimagi@ttja.ee, tel: 6672004.

Arendaja: Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, registrikood 70009764, aadress Järve tn 34a, Tallinn, kontaktisik Heidi Kallaste, e-post: Heidi.Kallaste@kaitseinvesteeringud.ee, tel: 717 0537.

KMH koostaja: Hendrikson & Ko OÜ, registrikood 10269950, kontaktisik Kaile Eschbaum, epost: kaile@hendrikson.ee, tel: 53407040.

Kui Tartu on tudengite linn, siis Pürksi on gümnaasistide küla

Nuckö Gymnasium või eestipäraselt Noarrootsi Gümnaasium asub Noarrootsi poolsaarel Pürksi külas. Kooliperioodil on see koht suuremalt osalt kooliõpilastega täidetud. Noarrootsi Gümnaasium pakub võimalusi ennast arendada mitmel viisil. See hoolitseb Sinu iseseisvuse ja silmaringi arendamise, ajaplaneerimise, rootsi keele oskuse, vabaaja veetmise võimaluste ja kõige muu eest. Igäüks kujundab oma mälestused gümnaasiumi ajast nii huvitavad, kui ta tahab ja oskab. Sellele aitavad kaasa näiteks Õpilasesinduse ning Õukonna korraldatud üritused. Noarrootsi Gümnaasium ootab endale õpilaseks noori, kellel on kiire kohastumisevõime, kes on õpihulimised ja toredad. Kui tekib küsimusi, siis võid meile julgelt kirjutada. Infot saab ka kooli kodulehelt www.ng.edu.ee.

Kadri Kaus ja Kätlin Kärp, II. M

kolumn

Sportimine – enne ja nüüd

Toomas Tammeorg
Volikogu liige

Tere taas, teema sport tuli kuidagi äkki. See teema on lähedane ja oleks võinud ammu kirjutada. Arvan, et see on ka südamelähedane paljudele minu generatsiooni esindajatele. Sport oli meie lapsepõlve üks väljundeid, sest egas neid palju polnud. Tollal oli sport populaarne ja musklis poisid enamike tüdrukute lemmikud. Et tekitada võrdlust tänapäeva ja minu noorusaja vahel, peab neid võrdlema.

Räägin seda tolleaegse Pürksi kooli näite varal. Kool oli väike, nagu praegu ja sellepärast tuli teha kõiki spordialasid, sest oli vaja kooli esindada rajooni võistlustel. Siit ka esimene erinevus tänapäevaga, tugev füüsiline põhi. Päev algas kolme kilomeetrise (mõnel rohkem) rännakuga kooli. Päev lõppes samasuguse rännakuga koju tagasi. Võimalused olid sõltuvalt aastaajast ja ilmast, kas suusad, soomekelk, jalgratas või jalad ja joostes. Vahendeid ja riideid pole mõtet võrrelda, need on kardinaalselt erinevad tänapäevast. Minu ajal ostsid seda mis kätte said, praegu valime erinevate kuulsate firmade vahel.

Tänapäeval ootame värisedes koolibussi ja kui buss ei tule, siis kooli ei lähe, teenus puudub. Siis loeme artikleid, et lapsed on paksud, liiguvad vähe. Riik peaks endasse vaatama, kas see on lapsele kasulik. See on karuteene lastele. Kehaline kasvatus on kohati naljanumber, sest ka tants on tunni sisuks. Paljud lihtsalt võtavad vabastusi ja neid antakse väga kergekäeliselt, peaasi, et laps ja vanemad oleksid õnnelikud. See paneb ka kehalise õpetaja surve alla ja lihtsam on kergemalt läbi saada. Minu ajal oli kehaline sama väärtusega nagu teised tunnid ja pandi hinded. Ootasime seda tundi kord nädalas nagu taeva mannat, et saaks midagi selgeks ja võistelda. Õpetati enamuse spordialade põhitõdesid (sportvõimlemine, pallimängud, kõik kergejõustiku alad, suusatamine, laskmine jne.). Laskmine oli selleks vajalik, et esindada kooli rajooni võistlustel ja harjutasime kohalikus tiirus, mis tänapäeval ilmselt kasutusluba ei saaks. Ei mäleta, et oleks õnnetusi juhtunud, sest kord oli majas ja saime aru ohtlikkusest. Tänapäeval jääb puudu ohu tundest, sest arvutis keegi surma ei saa ja saab otsast alustada.

Tuleme tagasi spordi juurde, kuhu oleme oma lolluse jõudnud, tulemusi ei tohi avalikustada, see keegi oli kellestki parem, aga see pole „ilus“. Kaotajal on paha enesetunne. See tapab spordi põhimõtte, selleks ju võisteldakse, et selgitada parim ja see kes kaotas peaks rohkem harjutama. Mis on siin häbiväärset? Kui ükskord jõuame päris ellu, oleme saamatud ja ei suuda oma koha eest võidelda, sest nii pole meid õpetatud. Täna räägitakse kõigi võrdsusest, seda kõikidel tasanditel, vaimsed anded, kehalised anded jne. Iga mõtlev inimene saab aru, et see pole võimalik ja inimesed ongi erinevad, erinevate võimalustega ja sealt ka erinevate huvidega. Nõuka ajal arvasime juba, et jutt kõikide rahvaste ja inimeste võrdsusest on utopia ja tänapäeval sellist lollust ei räägita, aga võta näpust, mida inimese lühikese elu jooksul võib juhtuda. Kogu elu ongi võitlus, ükskõik mis tasemel ja nõrgemad jäävad hammasrattaste vahele. Järjekordne lollus tabas meid 2019 aastal, kui rahvastepall kuulutati koolikuisu õhutavaks ja vägivaldseks, meie kooliaja põhiline sportmäng, kuna see ei nõudnud erivahendeid ja sai mängida nii see kui väljas. Kohe leitakse inimesed kes kiidavad takka, kuidas neile haiget tehti. Selleks tulebki treenida, et seda ei juhtuks. Teine võimalus on harrastada seda mis meeldib ja kus keegi kunagi ei kaota. See pole aga enam sport. Tundub, et parim või võitja peab ennast tundma kaotajana, et saamatud ja laisad tunneks ennast hästi. Kui kaugele tänapäev oma lollustega jõuab pole teada ja võimalusi jätkub. Tsiteerides Ats Millerit „Me oleme sisenemas maailma, kus teadmised ja oskused on põlu all, sest see riivab lollide tundeid, ja haritud ja iseseisvalt mõtlev inimene kuulutatakse tagurlikuks.“ See kehtib ka kehalise harituse kohta.

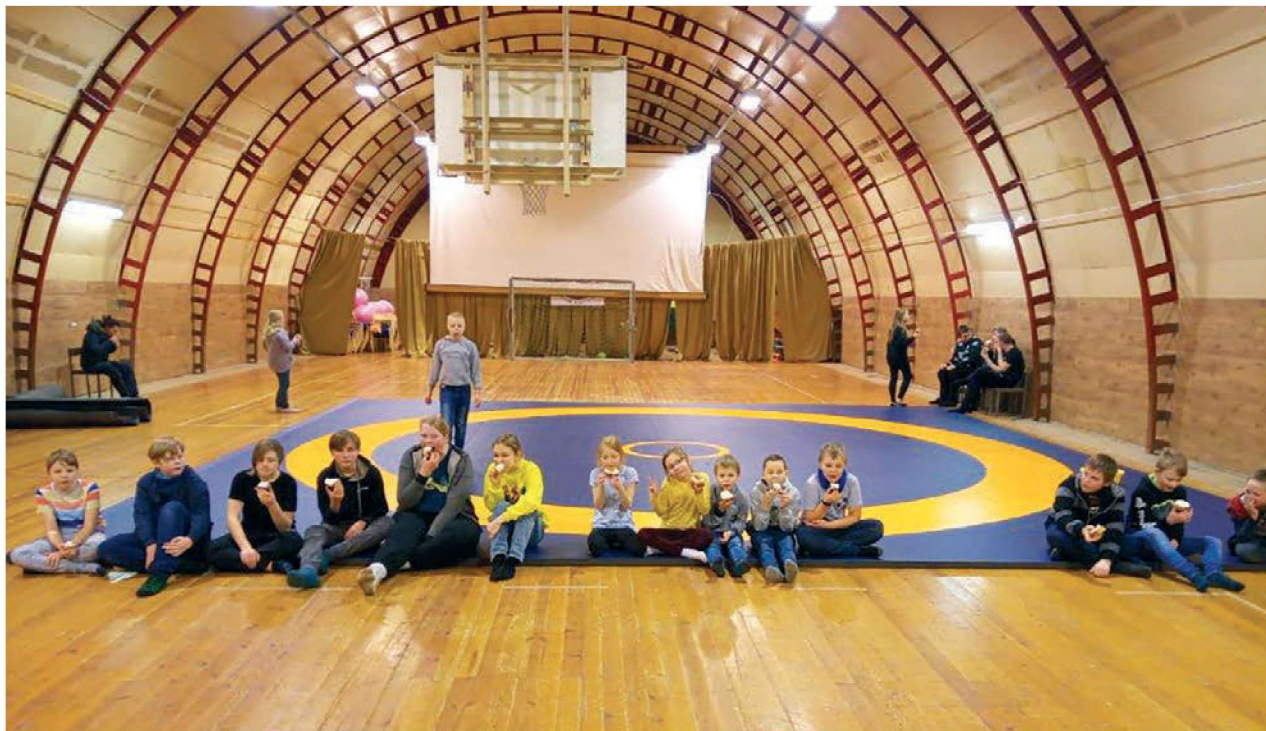
Natuke tahaks arutada ka saavutus spordi olukorda meie maakonnas, kuigi maakonna mõiste on uus, sest isegi Lihula ja Virtsu pole enam Läänemaa. Kui lihtsalt tänapäeval geograafiat muuta saab. Hetke olukord Läänemaa tippsportlaste koha pealt on nõrga võitu. Tooni annavad vehklejad ja seda juba minu kehalise kasvatus õpetaja Endel Nelise ajast. Tegelikult on meil alati olnud tugevad maadlejad maailma tasemeni välja. Henn Põlluste põlvkond oli ikka terve eesti tugevamaid ja paljudes kehakaaludes. Laskjad kuulusid vabariigi paremikkku. Kergejõustikus oli alati eesti meistreid ja seda rida võiks jätkata. Nüüd on treening tingimused võrreldamatult paremad ja seda enamusel aladel. Pole välja tulnud ühtegi pallimängu võistkonda vabariigi tasemel. Loodame Martna maadlejatele ja tänu uutele staadionitele ka jalgpalli võistkondade tulekut Ristilt ja Linnamäelt. Loodame, et liikumine saab arvutimängudest võitu ja kehaline kasvatus ei koli internetti. Edu!

Vastlapäev Martnas

Sellel talvel oli suurepärase ilm tõeliseks vastlatralliks. Lapsed lasid liugu Ninni mäel, võistlesid individuaalselt ja võistkondlikult kolmeste puntidena kaitseliidu suuremal kelgul. Peale õuetegevusi siirduti kaarhalli spordisaali, kus mängiti ringmänge ning maiustati vastlakuklitega.

Martna ANK, Martna Põhikool, Martna SK

Rullitav maadlusmatt jõudis Martnasse

Oliver Tammemägi, Martna SK

Martna Spordiklubi põhiline ala on maadlus, mis toob Martnasse igal aastal nii kümneid medaleid võistlustelt kui ka mitukümmend noormaadlejat mujalt Eestit võistlema.

Seni on maadlustrenne tehtud kaarhalli väikeses ruumis. Hoonel on aga ka suur spordisaal, kus treenimine oleks igati mõnusam – seal on rohkem õhku, ruumi ja korraga saab heiteid harjutada mitu (vähemalt neli) paari. Võrdluseks saab väikeses saalis heiteid korraga teha maksimaalselt kaks paari.

Suuremas saalis trennide tegemiseks puudub aga sobiv maadlusmatt. Eestis ja lähiriikides müüdavad maadlusmatid koosnevad paneelidest, mis tuleb maha laotada. Mati edasitagasi kokkupanek võtab aega ning kuna kaarhalli suurt saali kasutatakse ka muudeks treeninguteks ja üritusteks, ei saaks seda seda sinna püsivalt maha panna. Olime kuulnud Järvamaa Maaspordikeskuse SA rullitavast maadlusmatist ja hakkasime seda ka endale otsima nii USA kui Euroopa müüjate käest. See ei õnnestunud ning lõpuks saime Maaspordikeskuse kontakti

käest kokkuleppe ka endale selline ainulaadne matt soetada.

9x9m suurusega matt jõudiski pika ootamise järel veebruarikuus kohale. Kui olukord normaliseerub on plaanis korraldada traditsiooniline “Martna Matt”, kutsuda külla teisi klubisid ja külalistreenereid. Kõik ikka selleks, et meie poisid ja tüdrukud saaksid end koduses õhkkonnas sportlikult teostada.

Täname Baltic Agro AS-i, Lääne-Nigula Vallavalitsust, Martna Osavallavalitsust ja kõiki neid, tänu kellele rullitav maadlusmatt Martnasse sai.

Viis vaprat Martna kooli õpilast veetsid öö õues

Halja Veersalu

Martna Põhikooli huvijuht

26. veebruaril panid Martna Põhikooli 5 õpilast ennast tõeliselt proovile, püüdes hakkama saada välitingimustes. Ööbimiskohas ootas neid kõetav 12 kohaline jaotelk, mis tuli kohale jõudes kõige pealt oma jõududega püstitada. Et sõdurilust õiget maiku saada, laotati esimesena telki laiail kuuseoksad, et küljealune oleks ikka võimalikult kuiv ja pehme.

Peale sissekolimist ja asetete tegemist algas tõrvikute täitmine, valmistumine õhtusöögiks ja mis kõige olulisem, telgi kütmine. Puude lõhkumine ja ahju kütmine oli paras käeharjutus kõigile, sest kui ikka keegi oma valvekorra ajal ahju unarusse jätkaks, siis külmetaksid kõik ja nurinat oleks palju. Õnneks läks kõik hästi ja terve öö jooksul oli telgis unetuid ahjukütjaid rohkem kui magajaid.

Toidu valmistamist katsetati nii Rootsi katelokiga väikesel priimusel kui ka otse lõkkel. Tekkis lausa arutelu, et kuidas siis ikkagi sellistes tingimustes sõdurid hakkama saavad ja mis pidi või kuidas oleks parem magada. Lõkkel küpsetamiseks kaasa võetud vahukomme ja telki käis öösel uudistamas isegi üks neljajalgne tegelane, kes kõige tõenäolisemalt osutus juttude põhjal kährikuks.

Katelokis aurav kakao oli hommikul esimene kuum jook, mis laagrilisi tervitas ja une silmist pühkis. Peale hommikusööki algas laagriplatsi kokkupanek. Telk tuli jätta muidugi kõige viimaseks, sest varahommikul alla visatud viimased puud hoidsid ahju veel kaua tulise. Kui ahi jahtunud, alustati telgi kokkupanekut ja nüüd

kuulusid õhtul külje alla laotatud kuuseoksad marjaks ära, sest korsten tahtis seest puhastamist ja mis sobiks selleks paremini kui kuuseoksad.

Laagri lõppedes tõdesime kõik, et niisama mängudeks ja tegemisteks väga aega ei jäänudki ja tahe üritust korrata oli kõigil.

Kuidas edasi, Oru piirkond?

Elle Ljubomirov
Linnamäe Arenguseltsi
juhatuse liige

MTÜ Linnamäe Arenguselts algatas seoses oma tegevuse senises mahus lõpetamise ning Oru piirkonna parema koostöö ja kaasatuse nimel vallaga taotluse Oru osavalla moodustamiseks.

Osavald – see tähendab, et kohapeal on palgalised isikud, vastutaja (osavallavanem), kelle rolliks on kohaliku elukorralduse juhtimine ja kogukonna arengute eestvedamine. Meie piirkonnas (endine Oru vald) on seda rolli täitnud aastast 2016 mittetulundusühing Linnamäe Arenguselts (LAS), mis tegutses aastaid oma kodukanti panustanud ettevõtja toel. LASi viie aasta kogemus

näitab, et siinse elukeskkonna positiivses arengus oli erakapitali tehtud investeeringute kõrval väga oluline roll just kohapeal tegutseval meeskonnal (LASi töötajad). Silmaga nähtavate ehituste ja arenduste taga on tegelikult väga paljude inimeste, nii palgaliste kui vabatahtlike töötunnid ja hästi koordineeritud koostöö. Seetõttu ongi oluline, et LASi tegevuse ümberkorraldamisel säiliks ka Oru piirkonnas kogukonna arengu eest seisjad ning vastutajad.

Jaanuaris kiitis Oru osavalla moodustamise algatuse heaks LASi nõukoda (koosneb Oru piirkonnast varasematel aastatel volikokku kandideerinud inimestest). Seejärel andis mõttele positiivse tagasiside ka LASi juures koos käiv Oru piirkonna külade ümarlaud.

Osavalla algatamiseks on kolm seaduslikku teed. Valisime neist kõige laiapõhjalisema – taotluse esitamine volikogule, millele

on oma allkirja andnud vähemalt 1% Lääne-Nigula valla hääleõiguslikest elanikest. Täna seaks päevaks on vajalik arv allkirju kogutud.

Märtsi esimeses pooles esitame taotluse koos vajalike lisadega Lääne-Nigula valla volikogule, kes menetleb seda kolme kuu jooksul ja võtab vastu ka lõppotsuse. Eesmärgiks on, et osavald saaks moodustatud enne valimisi 2021. a suveperioodil, kuid selle rahastamine hakkaks toimuma 2022. a jaanuarist, mil hakkab kehtima uus eelarveaasta ja muudatusi valla eelarvesse ning tegevuskavadesse on lihtsam sisse viia. Linnamäe Arenguselts ei kao päevapealt, vaid jätkab tegevust aasta lõpuni ning peale seda jääb tavapäraseks mittetulundusühinguks, kes korraldab vabatahtlikkuse alusel mõne ürituse aastas (nt kontsertide päev) jms. Lisainfot algatuse kohta saab lugeda ka Linnamäe Arenguseltsi kodulehelt las.ee

Koolipsühholoogi veerg

Kes on Teie boss? Teie või Teie tunded?

Kärt Lushima
Koolipsühholoog

Koolipsühholoogi poole pöörduvad päris tihti lapsed, kellel on raskuseid oma tugevate tunnetega toime tulemisel. Milliste tunnetega? On lapsi, kellel lihtsalt juhtub nii, et nad satuvad teistega millegipärast tihti kaklema. Lapsi, kes ei oska kaotada. On lapsi, kes hakkavad tunnis nutma kui midagi välja ei tule või saavad kehveda hinde kui lootsid (mõne puhul ka 4). Leidub lapsi, kes ei julge hommikul kooli minna. Lapsi, kellel võib keset koolipäeva tulla selline tunne, et ta sureb kohe ära. Süda hakkab klõppima, minestamise tunne, õhku pole. Osad julgevad siis tõusta püsti ja minna koridori. Osad ei julge, sest kardavad, et teised vaatavad. Nad istuvad selle kohutava tundega laua taga ja ei julge liigutada. Erinevaid näiteid võiks tooma jäädagi.

Kuidas tunded töötavad? Tunded on nagu lained. Nad tulevad, saavutavad oma haripunkti JA.... alati lähevad üle. Kui tundelaine lööb üle pea kokku, siis juhul kui tegemist on positiivse tundega, on see väga meeldiv. Kui aga tegemist on negatiivse tundega, on selle talumine ülimalt ebameeldiv.

Koolipsühholoogi juurde saavad ka lapsed, kelle tunded käivad tihti üles-alla, nagu ameerika raudtee. Kõik tunded, mida nad tunnevad, on intensiivsed ja kunagi ei oska ette ennustada, mis saab. Sa võid tunda ennast täiesti normaalselt ja juba järgmisel hetkel läheb tunne nii kehvaks, et ei suuda seda taluda. Viimasel ajal on hakanud sagedama noorukite suitsiidikatsed. Inimesel, kellel on mõtteid surmast (neid on liiga palju), teevad tegusid just siis kui nad on oma emotsioonide raudteel tuhisunud hooga alla. Sinna, kus enesetunne on halb. Kui on kriis.

Kuidas teha nii, et laps tuleks oma tugevate tunnetega toime? Kuidas teha nii, et laps oskaks ise ennast aidata, et tugevad tunded ei teeks kahju? Mõnel juhul, et tugev tunne ei saaks saatuslikuks?

Koolipsühholoogi juures saab laps teadmisi selle kohta, kuidas need tunded meie sees töötavad ja õpivad erinevaid nippe, et ise ennast aidata. Tuleb aga arvestada, et sellega läheb aega. Miks? Eeldan, et kujutate ette, kuidas õpitakse autot juhtima. Kas see toimub nii, et istute rooli taha, õpetaja

näitab, kus on sidur, pidur gaas ja ulatab Teile liiklusseaduse ja tunni lõpus autojuhiloa? Õppimine võtab aega ja nõuab harjutamist. Ka oma tugevate tunnetega toimetulekut tuleb õppida ja õppimine võtab aega.

Lastega, kellega need teemad töös on, arutamegi tihti, kuidas läinud on. Kes kohtumise vahepealsel ajal rohkem boss on olnud, tunded või nemad ise. Mõni laps kirjeldab seda kui pidurit. Mõnikord on nii, et pidur töötab hästi, vahetevahel töötab pidur mõnikord ja on ka juhtumeid, kus lapse kirjelduse kohaselt pidur lihtsalt sellel nädalal ei töötanud. Ei töötanud ja kõik.

Kes Teile boss sellel nädalal on olnud. Teie või teie tunded? Mis on märgid, mis näitavad, et pidur ei taha hästi töötada? Hääle tõstmine, tülitsemine, ärritumine, endast välja minemine, enda lähedase peal välja elamine jne. Neid märke on palju. Kas oli hea nädal? Loodetavasti oli. Kui ei olnud, siis proovige järgmisel nädalal uuesti. Alati on võimalus uuesti proovida. Kui pidur hästi ei töötanud ja keegi Teile tunnetele ette sattus, siis aitab vabandamine. Palju edu!

Oru Kooli õpilased tähistasid vastlapäeva ühise matkaga!

Oru Kooli õpilased ja õpetajad on harjunud viibima värskes õhus ning osalema mitmetes õuetegevustes – Silma Õpikojas, RMK Nõva Külastuskeskuses, Palivere suusaradadel jne. Seega oli vastlapäeva tähistamiseks mõeldud matkamäng praeguse hetke tingimustes kõige mõistlikum valik- ühendades aktiivse tegevuse, värskes õhus liikumise, meeskonnamängud ning vastlapäeva traditsioonid.

Selleks, et tegevus oleks põnev, uudsete lahendustega ning silmaringi laiendav kaasime ka Kaitseliidu Lääne Maleva. Kuna meie koolis käivad koos noorkotkad ja kodutütred, siis oleme nendega teinud koostööd ka varasemalt ning see on alati hästi sujunud. Matka tegevusega soovisime pakkuda väljakutset kõikidele vanuseastmetele, just sel põhjusel oli rada tehtud kahe erineva raskusastmega. 1.–4. klass läbis 6 tegevuspunkti ning 5.–9. klassile oli üles seatud 8 tegevust, mille läbimine võttis rohkem aega. Koostöös Kaitseliidu Lääne Malevaga olid õpilastele üles seatud järgmised tegevuspunktid – sidepunkt, esmaabipunkt, laskmine, lõkke tegemine, puu kõrguse mõõtmine, soome kelgu võidusõit, binokliga asjade otsimine ning mitmed meeskonnategevused. Liiguti üheskoos klassikaaslastega ning oluline

oli rada läbides arvestada kõikide meeskonnaliikmetega ning jälgida, et keegi ei jääks maha. Selleks, et hajutada tegevuspunktide koormust, osalesid 1.–4. klassi õpilased hommikupoolikul koolimajas mitmetes vastlapäeva töötubades meisterdati vurri, küpsetati karaskit, võisteldi sigade aedikusse ajamises ning tutvuti vastlapäeva kombestiku ja mängudega. Eks ikka selleks, et väärtustada ja meeles pida olulist rahvakalendri tähtpäeva. Kogudes matka kohta arvamusi ja tagasisidet Oru Kooli õpilasesinduse liikmete käest jäid kõlama järgmised mõtted: meeldis, et matk toimus looduses ja Linnamäest veidi eemal, teekond möödus kiiresti ja lõbusalt, sai liikuda omas tempos, punktides oli palju uusi ja huvitavaid ülesandeid, sai proovida klassi ühist tiimioskust ning üksteist

tegevustes abistada, sai õppida kaarti lugema ja orienteeruma, meeldis, et koolis pakuti pärast ka hernesuppi ja vastlakukleid. Lisaboonusena veel imeline lumine loodus ja lund täis metsateed. Peaaegu kõikidest vastustest jäi kõlama, et analoogseid tegevusi võiks olla rohkem ja samuti ka soojemal ajal, mis näitab, et noorte jaoks on oluline tulla mugavustsoonist välja ning proovida uusi asju. Kokkuvõtteks võib öelda, et matkamäng pakkus aktiivset tegevust ja avastamisrõõmu kõikidele. Õpetajad said ennast proovile panna tegevuspunktide läbiviijatena, õpilased ülevaate enda kaardilugemise oskusest ja meeskonnatööst ning kaasas olnud lapsevanemad said meie koolielu paremini tundma õppida.

Suur aitäh koostöö eest Kaitseliidu Lääne Maleva noorteinstruktor Eda Loik.

kriis.ee: 1247 ; 1220 ; 634 6630

5 küsimust lugejale

**Seekordsed küsimustele vastajad on pika-
aegsed Palivere elanikud ning raamatukogu
sõbrad Margit Ülevaino ja Lembit Kipp. Kü-
simustega sai kiusatud ka vallavanem Mikk
Lõhmust.**

Kaava oled olnud Palivere raamatukogu lugeja?
Margit: Alates 8-aastasest saamisest, 1972. aastast, seega peaaegu 50 aastat. Pool sajandit ☺
Lembit: Üsna harv raamatukogu külastaja olin juba siis, kui see asus veel vanas kultuurimajas, aga viimased paarkümmend aastat olen olnud küllaltki agar raamatute laenutaja.
Mikk: Palivere Raamatukogu lugeja olen olnud juba peaaegu viis aastat.

Kuidas meeldib Paliveres elada?

Margit: Meeldib, elan kohas, kus on möödunud lapsepõlv, kus on mu pere, kus olen aastakümneid töötanud. Siin on mets, jõgi, toimiv infrastruktuur. Samas on suuremate keskustega hea ühendus, tihe bussiliiklus. Ma saan sõida mitmetesse linnadesse, et siis jälle koju tagasi tulla. Kui mulle siin ei meeldiks, võiksin ju elukohta vahetada, kuid mul pole seda plaanis.

Lembit: Väga meeldib. Kõik igapäevaeluks vajalikud tingimused on olemas. Lisaks veel männimets, jalgrattatee Turbast Haapsaluni ja Pikajalamäe Tervisekeskus.

Mikk: Lääne-Nigula vallas elan juba 7 aastat ja ei ole seda kordagi kahetsenud. Meeldivad inimesed ja meeldiv miljöö.

Miks olete valinud maaelu?

Margit: Ma pole ise valinud, algselt valisid vanemad. Kui aga maaelu on juba veres, siis on linnas olemine justkui piin. Olen ju Tallinnas ülikooli ajal elanud. Vastu pidasin vaid pool aastat. Linnad on minu jaoks asjaajamiseks, kultuuri tarbimiseks. Maaelu on nauditumiseks: kõndimine, aiatöö, suhtlus heade naabritega. Ma väärtustan kõike seda, mis mul Paliveres on elukeskkonnana, töö mõttes. Ja siin on mu pere, vähemalt osa sellest.

Lembit: Olen maal sündinud ja kasvanud. Kui olen vahepeal ka linnamehe leiba söönud, meeldib mulle elu maakooha oma suhtelise rahulikkuse ja vaikusega siiski rohkem.

Mikk: Arvatavasti kaks põhjust, esiteks olen juurtelt läänlane, minu vanavanaisa Ado Andre oli Taebla koolijuhataja ja Lääne-Nigula kiriku köster. Aga teiseks võib olla sellepärast, et rahulikum ja looduskeskne miljöo mulle meeldib ning on suurepärase koht ka lastele igal ajal õues mängimiseks või rattaga sõitmiseks.

Miks, mida ja millal armastate lugeda?

Margit: Ma loen kogu aeg, peaaegu igal õhtul. Ma ei kujuta ette, et poleks võimalust lugeda, sest olen lugenud 4-5-aastasest peale. Minu varase lapseea raamatud olid E. Esopi “Kaie susid” ja muinasjutt “Kuidas loomad endale sabad said?”. Praegu jaguneb minu lektüür laias laastus kolmeks: populaarteaduslik kirjandus, kriminullid ja luule. Populaarteadusliku kirjanduse peamised valdkonnad on ajalugu, suguvõsa uurimine, loodus, eriti geoloogia. Lisaks veidi muid valdkondi. Krimikirjandus on pingete maandamiseks. Aga lugu peab kõitma, olema ladusalt kirjutatud ja ka hea tõlkega. Luules on mitmeid lemmikuid: Liisi Ojamaa, Doris Kareva, Ave Alavainu, Kristiina Ehin. No mõned meesluuletajad sobivad ka. Ja lisaks on mul kapi peal kogu aeg liblikate, lindude, putukate ja muude tegelaste määramiseks teatmeteosed.

Lembit: Minu jaoks on lugemine külla- või reisileminek kodust lahkumata. Loen tavaliselt romaane, päeval või õhtupoolikul. Öökapil unelektüür puudub.

Mikk: Raamat on suurepärane vaba aja veetmise viis ning lugenud olen juba lapsest peale. Eks prillikandminegi ole arvatavasti lapsepõlve rohkest lugemisest, teinekordki taskulambiga teki all. Praegu loenavaliselt õhtuti enne magamaminekut või nädalavahetustel ja ega alati suuda raamatut enne käest panna kui see läbi on, olgu siis kell mis iganes.

Ma loen päris palju. Üksjagu on erialast avalikkust ja kohalikku omavalitsust puudutavat kirjandust, seda ma küll ei võta arusaadavatel põhjustel kohalikust raamatukogust. Meeldib ajaloolane kirjandus, memuaarid, populaarteaduslikud raamatud nt füüsika, kosmoloogia, metereoloogia ja filosoofia valdkonnas. Fantasiakirjandust loen hea meelega. Sõltub meeleolust ja aastaajast.

Kas teil on lemmikkirjanikku või lemmikraamatut? Mida soovitaksite lugeda?

Margit: Lemmikutega on nii, et need muutuvad. Lapsena meeldisid A. Lindgren ja tema meisterdetektiivi lood, neid olen lugenud täiskasvanueaski. Teismelisena armastasin S. Rannamaa Kadri-lugusid ja S. Truu Silja ning Indreku lugude sarja. Täiskasvanuna on mul mitmeid raamatuid, millest mõnda olen lugenud parkümmend korda. Kui aga tuua mõni kirjanik ja teos veel välja, siis pean kindlasti nimetama I. Hargla Melchiori sarja. Ootan kannatamatult sellele järele. Veel meeldivad mulle J. L. Horsiti politseikomisara William Wistingu lood, A. Cleeves'i Shetlandi sari. Soovitan kõikidel

lugeda läbi ka Harry Potteri lood läbi, filmid pole üldse nii head, kui on raamatud. Ja lõpuks kirss ka tordile: Heli Laaksonen "Ole ise", Hiiu murdes luuletused.

Soovitan kõigile minna raamatukokku ja lugeda, lihtsalt lugeda. Lõpuks leiab iga inimene endale lemmikud. Ja lugedes pole kunagi muret igavusega.

Paluti soovitada midagi lugemiseks. Läksin oma isikliku raamaturiigi juurde ja võtsin välja viis raamatut. Palun, siin need on:

1. G. Oster "Vallatu matemaatika" - sobib pereõhtule, sauna, matkaõhtule lõkke äärde ja nalja on nabani;
2. E. Zola "Daamide õnn" - daame on, aga lugu on karm;
3. J. Kross "Wikmani poisid" - kool, armastus, suhted, sõda;
4. M. Logue jt "Kuninga kõne" ja pärast seda vaadake sama pealkirjaga filmi;

Märtsi kuu uudiskirjanduse valik meie raamatukogudes:

Sõbralik ja stiiline koolipere ehk Palivere põhikooli küünlakuu tegemistest

Anneli Aken

1. klassi õpetaja ja huvijuht

Siis kui Palivere polnud viirusega hädas, põhi-
koolis maha peeti tore sõbranädal. Meisterdati
kaarte, pandi kaunistatud kasti, kõige-kõigemate
kasuks hääletada lasti.

Sõbralikem õpilane Daisy, 4. klass – abivalmis, lahke, soe – no tõesti kõrgeim klass. Õpetajaist-töötajaist on sõbralikem Tiina, lapsesuud ei valeta, nad teavad, kes on priima.

Õpilasakiivi käest sai hommikul ka kommi, hea, et polnud *halloween*, ei pakutudki pommi. Sõbrapäeval kulmineerus mitmikute rütmis – paarikaupa, neljakesi samad sark ja püksid. Seitsmendike juhtimisel sõbrakohvik töötas, tänu müügitoole ei jää kool nüüd kooliöötä. Sõbrapäeva järel jätkus koolielu stiilselt, justkui teadnuks, et peab mõneks ajaks võtma viimset. Esmaspäeval karneval ja teisipäeval vastlad, tänu ilmataadile sai tõesti liugu lasta. Kolmapäeval retrohõnguline oli maja, ekstra tublid sellel päeval olid õpetajad. Neljapäeval

kooli tuldi otse soojast voodist – kõige popim stiilipäev – pidžamaad koolimoodi!

Reedel sini-musta-valgeks ehtisime saali, fua-
jeesse välja tõime joonistused-maalid, selga pi-
dulikulid riided, ülikonnad-kleidid.

(Õpetajasil, see puhkas rohkem kui vaid veidi.)

Aktus oli südamlrik, mis sest et veidi väiksem
– ühte hoida saame me ka turvanõudeid täites.

Lõpuks selgus, ekstra stiilise tiitli sellel korral
saavad õpilastest Liisa Brit ja töötajaist Oksana.

Vaheja järel saabus ülaõppe raskus, pinguta-
des-hooldes me peame vapralt vastu.

Palivere Lasteaia lapsed olid taas öösel lasteaias

Kerda Ledis, Palivere Lasteaia direktor

4.veebruariil pidasid Palivere lasteaias pöönnid kolmandat korda öölasteada. Kui varem on seda tehtud koos Linnamäe lasteaiaga, siis tänavu tuli öölasteada olude sunnil pidada eraldi. Öölasteade ei tähenda ainult lasteaias ööbimist, vaid pikka ja toredat päeva, mille lõpuks on võimalik ka ööseks lasteada magama jääda. Seekord algas üritus lahtiste uste päevaga, kus lapsed said tunni aja jooksul majas vabalt liikuda ja osa võtta neile huvi pakkuvast tegevusest: näiteks osaleda võimlemisrajal, pimeorienteerumises, robotikas, kunsti- ja fotonurga tegevustes. Seejärel mindi külla Palivere vabatahtlikele päästjatele, soolaleivakingiks laste pildid uuest majast. Et oleks põnevam, olid kohal ka Risti päästjad oma autoga, mida lastele tutvustati. Lasteada tagasi tulles ootas põnni hoovil lõke grillvorstide ja vahukommidega. Nagu ikka, peeti maha ka pidžaamadisko, üritus lõppes ühise hommikusöögiga saalis.

Kullamaa Keskkoolis kirjutatakse rahvusvahelisi projekte

Riina Gilden

Alates käesolevast õppeaastast on Kullamaa Keskkoolis valikaine „Rahvusvaheline projektijuhtimine“, mille raames saavad õpilased erinevaid teadmisi projektide planeerimises, kirjutamises ja aruandluses. Sellel aastal olemine valinud läbivaks teemaks vaimse tervise ehk kõik kirjutatavad projektid toetavad üht- või teistviisi noorte vaimset tervist. Sõltuvusained, depressioon ja rahulik muusika kooli sööklasse on mõned teemad, mida õpilased püüavad taotlusvormile kirja saada, et siis üheskoos Euroopa noortega antud teemadega tegeleda. Valikaine raames võtsime 10. klassiga osa Ideepahvaku kampaaniast ning sel aastal õnnestus see meil ka võita. Ideepahvaku kampaania näol on tegemist ideelaboriga kus 13-30-aastased noored üle Eesti tulevad kokku, et üheskoos maailma paremaks muutvaid projekteid välja töötada. Kahjuks koroonatõttu toimub antud ettevõtmine läbi veebi.

Kuna koroonaviiruse tõttu on edasi lükatud ka rahvusvaheliste projektide tähtsajad, siis oleme õpilastega tegelenud kohaliku elu elavdamisega. Oleme noortega ideid genereerinud, milliseid tegevusi võiks kohalikele noortele pakkuda. Meie noortel on väga palju häid ideid ning julgen öelda, et nad julgevad suurelt mõelda. Valminud on mitmed noortele mõeldud projektitaotlused Lääne-Nigula valla mittetulundustegevuse taotlusvooru. Oleme uhked, et meie koolis on ettevõtlikud noored!

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan
Kullamaa kultuurimaja juhataja

Tallinnas Niguliste kirikus on käesoleva aasta 5. maini avatud Eestimaa barokiajastu andekaima kujuri Christian Ackermanni elu ja loomingut kajastav väljapanek. Suurejooneline näitus on aastaid kestnud Ackermanni projekti kokkuvõte, mille eestvedajaiks olid EKM-i kunstiajaloolane Tiina-Mall Kreem ja EKA konserveerimise eriala professor Hilka Hiiop. Projekti üheks eesmärgiks oli teha selgeks kujuri tööde nimekiri uusimate tehniliste uuringute kaasabil. Teadaolevalt töötas Ackermann ajal, mil oma loomingut signeerimine polnud tavaks. Projekti käigus sai lõplikku kinnituse tõsiasi, et Kullamaa Püha Johannese kiriku võidukaare alal asuv ristpalk Kolgata-grupiga on kujur Christian Ackermanni töö! See suuremõõtmeline meistriteos valmis kauaaegse Kullamaa koguduse õpetaja, keelemehe Heinrich Gösekeni tellimisel ja seati Christian Ackermanni ja maalermeister Lorenz Buchawi poolt Kullamaale üles Gösekeni matusepäeval 31. augustil 1682. aastal. Kolgata-grupi risti tagaküljel on tekst „Aastal 1682 on kõrgeauline väga lugupeetud ja õpetatud härra Heinrich Göseken, Kullamaa õpetaja, Läänemaa praost ja Tallinna Kuningliku Konsistooriumi assessor, seda Jumala auks, kiriku iluks ja enda kiriklikuks mälestuseks lasknud valmistada

ja püstitada“. Tallinna Niguliste kirikus avatud näitusel saab põhjaliku ülevaate kujuri loomingust, mille nimistus on nüüdsest kindalt Kullamaa meistriteos.

Kullamaa kultuurimaja alustas heliplaatide väljaandmise seeriaga, millel kõlavad Kullamaal toimunud kontsertide digitaalselt töödeldud salvestused. Esimesed kaks CD kaunit kumundatud infotekstidega on juba valmis. Ühel neist laulab Kullamaa koguduse segakoor Tooni Leedjärve juhatusel. Teisel heliplaadil kõlab Eesti Akadeemilise Vaskpillikvinteti kontsert aastast 2018. Plaadiseerias ootavad järke Tobiasi keelpillikvarteti, Itaalia organisti Simone Vebberi, lauluvõistluse „Tingel Tangel“ ja Kullamaa Muusika Seltsi sõprade orkestri CD. Suve hakul toimub helisalvestust, kus mängitakse ning lauldakse helilindile meil elanud pillimeeste ning Kullamaale pühendatud muusikapalu.

Kehila külas Saaremaal elab Eestimaa hinnatuim kitarrisolist Tiit Paulus, kelle vanavanemad on kõik pärit Kullamaalt Kalju külast. Tiit on kirjutanud kaks värvikat lugu pühendusega Jaan Veidermannile ja kuulsale sepale Karl Bleimannile. Mõlemad muusikatükiid on saanud uued seaded ja leiavad kindla koha Kullamaa helikandjal. Kena kevade ootust ja olge terved!

Heategevuslik tordioksjon Kullamaa Keskkoolis

Kelli Nurm ja Villem Mihk

15. veebruaril toimus Kullamaa Keskkoolis juba kümmandat korda tordioksjon. Kuna tegemist oli lausa juubeliga, siis mõtlesime välja plaani, kuidas me saaks tordioksjoni niimoodi korraldada, et COVID-19 ei tuleks kimbutama. Üritus toimus seekord õues. Hoolimata külmast ilmast olid õpetajad ja õpilased oksjonil väga aktiivsed - oksjonipidaja Raul hõikas välja alghinna 5 eurot ja kiiresti läks kohe üle trumpamiseks.

Klassid olid eelnevalt rahad kokku pannud ja kui summad väga suureks läksid, siis vaadati vilksti klassijuhataja poole ka, et kas võib jätkata. Õnneks võis. Ka osavallavanem Katrin koos teiste vallaametnikega lõi tuliselt kaasa, aga meie direktorist nad jagu ei saanud - kõige kallim tort tuli õpetajate tuppale, mille väärtus oli 70 eurot.

Tordioksjoni raha on alati läinud heategevuseks. Oleme ostnud koolile tarbeid või mõnele loomade varjupaigale annetanud. Õpilasesindusega arutasime, kuhu seekord raha suunata ja jääme ikka loomade abistamise juurde. Kõikide

variantide hulgast jäi meile silma Vana-Vigalas tegutsev MTÜ Gabrieli Loomade Elu. Gabriel Vodolaztšenko on 22 aastane ettevõtlik noor, kes on tegelenud loomade abistamisega alates 13. eluaastast ning aktiivselt tegelenud sellega umbes 6 - 7 aastat. Meie arust väärib see noormees igati tunnustust ja toetust. Sel hetkel polnud meil veel aimugi, kui suure summa me kokku saada võime, igatahes oli summa oodatust suurem ja oleme selle eest väga tänulikud kõigile torditegijatele ja tordistajatele. Kokku teenisime 442 eurot, kogu raha läks kassitarvete ostmiseks.

Saadud tulu eest osteti järgnevaid asju:

- *20 kotti (300 kg) puidugraanuleid
- *12 kotti (24,4 kg) kvaliteetset kasside kuivtoitu, millest 1 paki kinkis meile Haapsalus asuv loomakliinik ja lisaks andsid nad kassidele mängimiseks 10 mänguhiirt
- *5 liivakasti
- *14 kassikonservi ning 5 karpi (60 pakki) märgtoitu
- *kassimaiustusi
- *transpordipuuri
- *kummikindaid, erisuuruses süstlaid (vajalik kiisude kohapealseks raviks)
- *mänguasju
- *2 pakki imavaid aluslinu

17. 02 tõstisime kogu kauba koolibussi ja sõitsime Vana-Vigalasse. See oli õpilasesindusele üldse esimene väljasõit sellel õppeaastal (ja tundub, et aga neid rohkem ei saagi tulla).

Saime tutvuda MTÜ tegevusega lähemalt ning loomulikult teha tutvust ka kassidega, kes seal elavad. Gabriel rääkis meile, kuidas erinevad kassid sinna sattunud on ning kõike muud huvitavat, mis nii suure hulga loomade majutamisega kaasas käib. Kuna meie kool on ettevõtlussuunaga kool, siis

oli meil Gabrielile palju küsimusi just ettevõtte toimimise kohta.

Kallis lugeja, kui Sa tunned, et Su hubasest kodust on puudu üks armas kiisu, siis võta kindlasti ühendust MTÜ Gabrieli Loomade Eluga. <https://gabrieliloomadeelu.eu>

Kool kutsub looma legende Paliverest

Kõik teavad legendi Haapsalu Valgest Daamist, vähesed lugu sellest, kuidas Kalevipoeg Haapsalu lossi peale vihastades Lääne-Nigula valda sattus ning Verdast Pataka mäelt suure kivi võttis.

Legend on väljamõeldud lugu kohast, esemest, sündmusest või isikust. Miks on mõni puu, kivi, allikas, jõgi just selles kohas, just selline? Miks on Pikajalamäel niisugune nimi? Mis lugusid võiks peidus olla Vidruka mõisas või vanas veskikohas? Mida on pealt näinud pooppuu Allikmaa tee ja Haapsalu maantee ristil? Legende võib luua ka raudteest või hüppetornist, inimestest, keda päriselt pole. Lugu ei pea ole olema pikk, küll aga põnev. Kirjutaja ei pea olema seotud Paliverega, kõik on oodatud osalema.

Palivere ja selle ümbruskonna legendikonkursi tähtaeg on **31. märts**.

Tööd palume saata e-mailile kool@paliverepk.edu.ee või postiga Palivere Põhikool, Lähtru tee 16, 90802 Palivere, Läänemaa.

Paremad saavad premeeritud. Head mõttelendu!

* Kalevipoeg Haapsalut karistamas

1896. aastal Oru vallas üles kirjutatud J. Prooses

Kalevipoisil olla vastameelt olnud, et Haapsalusse loss saanud ehitud. Seda lossi tahtnud ta siis ära purusta. Selleks võtnud ta suure kivi ja sihtinud Vedrast, Pataka mäelt otse lossi torni pihta (ligi 15 versta Haapsalust üle mere eemal). Viskades libisenud teine jalg loomasita sees ja sellepärast ei läinud kivi mitte eesmärgile, vaid kukkunud poole vahe peale maha, nimelt Võnnu saare. Võnnu saare kivi on tõest suur kivimürakas ja sunnib möödakäijat seisatama ja Kalevipoja jõudu imestama, sest kivi on 3 sülda kõrge, ligi 5 sülda pitk ja paar sülda lai, otsast on veel üks jägu maha kukkunud ja seisab all maas.

Kui Kalevipoiss kivi pärast vaatamas käinud, siis tulnud ta südametäiega sammudes. Need sammud on veel praegu selgeste kivide peal näha: üks Vauksi määl, teine Tuulasmäel, kolmas Vastelõugu määl ja neljas Laheva külas. Need jäljed on kõik otsereas ja kõikide vahet on ühepalju, ligi verst maad. Nii on siis Kalevipoja samm versta pitkune olnud. Nimetatud Kalevipoisi jälgedega kivi juures käisivad vanast rahvas ohverdama ja sügelisi ja maahaldjaid kautamas.

NÕVA POOD & MÕISA KOHVIK

**OTSIVAD SAABUVAKS
HOOAJAKS OMA KOLLEKTIIVI
JUURDE TÖÖTAJAJD!**

Vabad ametikohad:

Poemüüja
Kohvikuteenindaja
Nõudepesija
Kioskimüüja
Laagrikokk
Abikokk

Huvi ning küsimuste korral
kontakteeruda tel: +372 5650 0909,
+372 5100 755
või novamoisakohvik@gmail.com

**TOIDU- JA
ESMATARBEKAUBA
KOJUKANNE**

Lääne-Nigula vallas ning
Lääne-Harju vallas
(kuni Padiseni)

Tellimine:

E – R 9.00 – 17.00

Tel: +372 56 500 909

e-post: novamoisa-
kohvik@gmail.com

Tarnepäevad: E, K, R
Tellimus esitada
vähemalt päev
enne soovitud
tarnepäeva!

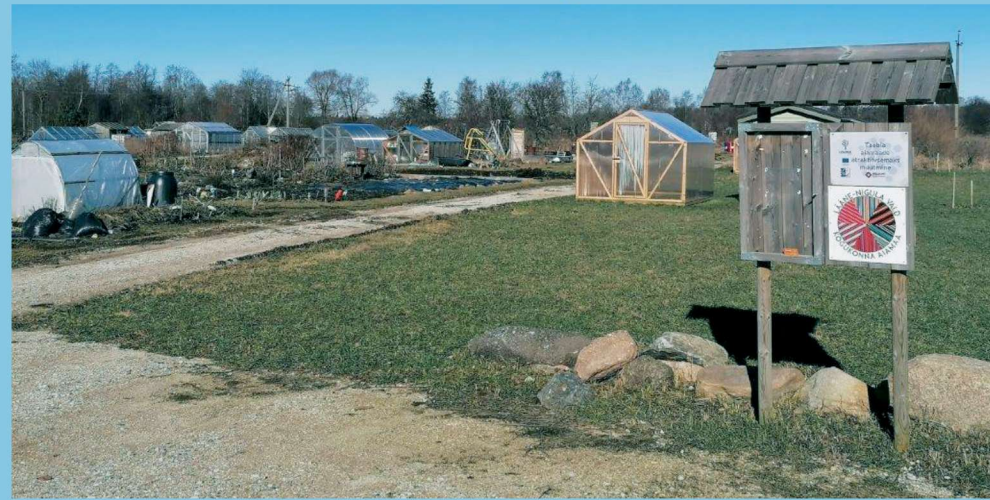
Kojukande hind 5.-

Kevad ja aiatööde hooaeg läheneb!

Taebla kogukonna aiamaal on
veel vabu krunte.

Aiamaid haldab ja vajadusel erinevaid teenuseid
(kündmine) pakub AS Lääne-Nigula Varahaldus
e-post: info@lnvarahaldus.ee; tel 53414223

KEIBU-UUEJÕE RANNIKUMATK

17. juuli 2021

KOGUNEMINE

KL 10 PÜRKSIS KESKUS 9 PLATSIL

EDASI VIIB BUSS MATKA ALGUSPUNKTI KEIBULE

LOODE-EESTI ÜKS SUUREMAID RIKKUSI ON KAUNIS JA PEAAEGU
ASUSTAMATA RANDI PIKI LÄÄNEMERE RANNIKUT KULGEV RANNIKU
MATKARADA ON OSA EUROOPA PIKAMAARAJAST E9, MILLE KOGUPIKKUS
ON 1200 KM, MEIE LÄBIME SELLEST 13+KM

SAAME TEADA PALJU UUT PIIRKONNA AJALOO- JA KULTUURIPÄRANDI
KOHTA

OSALUSTASU ON 10 EURO (SISALDAB TRANSPORDI PÜRKSIST KEIBULE
JA UUEJÕELT PÜRKSIS, KERGET EINET MATKA LÕPP-PUNKTIS)

REGISTREERIMINE KUNI 10. JUULINI TEL 5200913 VÕI KIRJUTA
PÜRKSIS.KULTUURIMAJA@LAANENIGULA.EE

Uued suverehvid saad Martna garaaz'ist!

Läänemaa suurim valik ja parim hind!

175/65R14-alates 30€/tk

185/65R14-alates 32€/tk

195/65R15-alates 32€/tk

205/55R16-alates 35€/tk

215/65R16-alates 46€/tk

225/45R17-alates 40€/tk

225/40R18-alates 50€/tk

**Hankook, Bridgestone, Michelin, Continental, Sailun,
Sunfull, Gremax, Triangle, Kormoran, Nankang jne.**

Kohapeal soodne ja mugav rehvivahetuse võimalus.

Küsi enda rehvimõõdule pakkumist:

56211069, garaaz@martna.com või facebookist.

Lugupeetud juubilarid!

*Me pole Teid unustanud,
aga õnnitleme Teid siis, kui viiruse
levik on taandunud.*

Püsime terved!

Lääne-Nigula Vallavalitus

POTTSEPP.COM

Soe süda sinu kodule

Korstnapühkimistööd

Pottsepatööd

**Küttesüsteemide
ekspertiisinnangud**

Anti Nöör • 5660 5869 • www.pottsepp.com

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

**PEREARSTI
NÕUANDELIIN**

